

Dr. Amanda Brown dirba bendrosios praktikos gydytoja didžiausiame moterų kalėjime Europoje — Bronzfilde. Ji daugelį metų buvo Nacionalinės sveikatos tarnybos gydytoja, tačiau atsisakė šių pareigų ir įsidarbino įkalinimo įstaigose. Teikė gydymo paslaugas nepilnamečių pataisos namuose, vėliau persikėlė į vyrų kalėjimą — Vormvudo Skrabsą, o galiausiai atsidūrė Bronzfilde, kur darbuojasi iki šiol. „Kalėjimo gydytoja“ — pirmoji gydytojos knyga.

Turiny

Prologas	11
PIRMA DALIS.....	17
Pradžią pradžia (2004—2009)	
ANTRA DALIS	79
Skrabsas (2009—2016)	
TREČIA DALIS.....	207
Jos Didenybės Bronzfildas kalėjimas (2016 iki dabar)	
Padėka	253

*Žmogaus protas yra pats sau šeimininkas ir savo valia
gali rojų paversti pragaru, o pragarą — rojum.*

John Milton, „Prarastasis rojus“

Prologas

Jos Didenybės Bronzfildo kalėjimas

Atvykusią mane pasitiko šūksniai ir klyksmai. Kalėjimo prižiūrėtojos spėriai žingsniavo koridoriumi ir kilo metaliniais laiptais aukštyn.

— Kas vyksta? — surikau, manydama, kad staiga prasi-
dėjo muštynės.

Per penkiolika metų, dirbdama kalėjimo gydytoja, daug ką mačiau ir girdėjau, tačiau mane pribloškė atsakymas.

— Kažkokia kalinė gimdo! — sušuko į radijo stotelę kalėjimo prižiūrėtoja. Ji iškvietė pastiprinimą, greitąją pagalbą, bendrosios praktikos slaugytojas, sušaukė visą medicinos personalą į pirmąjį bloką.

— *O Dieve!*

Įsimaišiau į minią tarp skubančių žmonių ir nusekiau jiems iš paskos. Atrodėme it nedidelis kareivių būrelis, trepūkojantis metaliniais laiptais.

Ore tvyrojo nuo pietų likęs pervirusių daržovių tvaikas, jaunystės ir brandos, šviežumo ir puvėsių kvapas, sumišęs su prakaitu ir pigaus muilo aromatu.

Kalinės išgirdo mus besiertinant, todėl pradėjo kumščiais daužyti savo kamerų duris. Pasigirdo metalinis griausmas.

Pusė tuzino kalėjimo darbuotojų jau dūzgė į mažytę kamerą įėjimo bloko gale.

— Aš jau čia! — pasakiau, braudamasi per tą žmonių pulkelį.

Pro mažą grotuotą langą nutvieskė šviesos spindulys. Tamsiame šešėliuotame kampe slėpėsi smulikutė jauna moteris, ji stovėjo ir drebėjo. Jos naktiniai nuo liemens buvo persisunkę krauju. Sienos taip pat aptaškytos; ryškūs raudoni ornamentai atrodė lyg protesto grafitis.

Mergina buvo visiškai sumišusi. Tą akimirką ji nežinojo, kur esanti ir kas ji tokia. Kalinės šiurkštūs plaukai buvo permirkę prakaitu ir prilipę prie veido.

O kurgi kūdikis?

Kol artinausi, stengiausi išlikti rami, nes norėjau nuraminti ir ją.

— Sveika, mieloji, tau bus viskas gerai.

Kas galėjo pasakyti, jog tai tiesa? Įtariau, kad kalinė buvo priklausoma nuo narkotikų — heroino, o šiuo metu vartojo metadoną. Daugelis pirmojo bloko kalinių praeityje piktnaudžiavo narkotinėmis medžiagomis.

Durų dundesys pagarsėjo. Aplink girdėjosi riksmas ir keiksmas, kurie perpildė įkaitusią, triukšmingą ir įtampą kupiną atmosferą. Tokiomis akimirkomis atrodė, kad menkiausia ugnies kibirkštis galėtų pakelti šią vietą į orą.

Moteris pradėjo klykti.

— Ištraukit ją iš manęs! Ištraukit ją iš manęs!

Tikriausiai ji turėjo galvoje placenta, nes ten prie lovos, pusiau paslėpta, kraujo baloje ant šaltų kalėjimo grindų gulėjo maža mergytė.

Apsidairiau, norėdama surasti ką nors, į ką galėčiau ją suvystyti. Bambos virkštelė buvo nutraukta, tikriausiai tai padarė pati mama. Kūdikis buvo labai mažas, todėl, tikėtina,

gimė keliomis savaitėmis anksčiau. *Ar ji buvo gyva? Ar ši nelaiminga, nelaiminga mergaitė buvo gy...*

Mano didžiam palengvėjimui, naujagimė pravirko.

— Ar kas nors turite švarių rankšluosčių? — paklausiau.

— Štai, imk, gydytoja.

Bekė, kalėjimo darbuotoja, padavė man vienintelį švarų daiktą, kurį turėjo, — mėlyną paklodę.

Suėmiau kūdikį rankomis, suvysčiau į paklodę ir pri-
glaudžiau prie krūtinės, beviltiškai siekdama sušildyti jo tra-
pų kūnelį. Koks siaubingas būdas ateiti į šį pasaulį. Mergytė
prigludo prie manęs ir šiek tiek nurimo.

Nužvelgiau laiptų aikštelę, vildamasi pamatyti atsku-
bančią greitąją medicinos pagalbą. Mamai ir kūdikiui reikėjo
kuo greičiau atsidurti ligoninėje. Regis, gimdyvė neteko daug
kraujo, o kadangi nepasišalino placenta, jai grėsė pogimdy-
minis kraujavimas — pagrindinė priežastis, dėl kurios miršta
pagimdžiusios moterys.

Kol laukėme, patikrinau, ar šiuo metu kalinė nekraujuo-
ja. Laimei, nieko nepastebėjau. Nors pajaučiau palengvėjimą,
tai nė kiek nenuramino moters.

— Ištraukit ją iš manęs! Ištraukit ją iš manęs! — vis šau-
kė ji, nerodydama jokio susidomėjimo savo naujagime.

Kėlė susirūpinimą, kad ji nenorėjo vaiko, svarsčiau, gal-
būt buvo išprievartauta. Susidūriau su daugybe moterų, ku-
rios buvo tapusios siaubingos seksualinės prievartos aukomis.

Baiminausi dėl kūdikio sveikatos, nes, tikėtina, kalinė
nėštumo metu vartojo narkotikus. Bet kokia priklausomybė
sukelianti medžiaga, kurią galbūt vartojo mama, taip pat ga-
lėjo vaisiui sukelti priklausomybę nuo vartotų kvaišalų. Kū-
dikiui gimus, priklausomybė niekur nedingsta, taigi, daugiau

nebegaunant narkotikų, gali atsirasti abstinencijos simptomų. Tai vadinama naujagimių abstinencijos sindromu. Simptomai gali pasireikšti per 24—48 valandas, todėl reikia akylos priežiūros.

— Atlaisvinkite vietos paramedikams! — kažkas sušuko, ir man palengvėjo, kai išgirdau batų kaukšėjimą.

Paramedikai įėjo į kalinės kamerą ir vienas iš jų padavė man baltą rankšluostį, kad pasirūpinčiau kūdikiu. Gestas galėjo pasirodyti nereikšmingas tokioje siaubingoje situacijoje, bet mane guodė mintis, jog tokia graži būtybė — su tamsių plaukų kuokštu ant galvos, mamos kopija — bus suvystyta į švelnų, šiltą rankšluostį, o ne kalėjimo patalynę.

Paramedikai apgaubė moters pečius užklotu ir švelniai palydėjo iki neįgaliojo vežimėlio. Ji vis dar šaukė: „Ištraukit ją iš manęs!“, kai greitosios pagalbos gydytojai pradėjo stumti vežimėlį. Ji žvilgtelėjo iš nuostabos į savo kūdikį ir pradingo.

Reikėjo dviejų kalėjimo prižiūrėtojų, kurios palydėtų moterį ligoninėn, vienos pareigūnės, kad antrankiais prisi-rakintų prie kalinės, jeigu ši mėgintų pabėgti. Maniau, neatlaikysiu tokio reginio, tačiau, kiek man buvo žinoma, imtis tokių priemonių būtina. Laikui bėgant supratau, kad nė vienas kalinys nėra per daug sergantis, jog nepamėgintų ištrūkti į laisvę. Vis dar galima išgirsti istorijų, kaip moteris, ką tik tapusi mama, iššoka pro pirmo aukšto pogimdyminės palatos langą.

Vienas iš paramedikų atsigręžė į mane ir ištiesė rankas — buvo laikas atiduoti kūdikį.

Paskutinį kartą apkabinau mergytę, švelniai smiliumi paglosčiau jos žanduką. Naujagimė delniuku suėmė mano mažąjį pirštą, ir aš mintyse sukalbėjau trumpą maldą, tikėdamasi geriausio.

Sugrįžusias iš ligoninės, jeigu naujagimei būtų leista pasilikti su mama, jas abi apgyvendintų Motinų ir vaikų skyriuje, daugiausia aštuoniolikai mėnesių. Jeigu mamos įkalinimo bausmė ilgesnė, vaiku pasirūpintų globėjai. Bet jeigu būtų nuspręsta, kad mama negali pasirūpinti savo kūdikiu, jas išskirtų iškart po gimimo.

Pati būdama mama negaliu įsivaizduoti, ką jaučia moteris, iš kurios atimamas vaikas. Leisti dienas ir naktis kalėjime galvojant, kaip jis auga, kaip atrodo, kas juo rūpinasi, kai verkia.

Koks likimas laukia kūdikio? Žinoma, galėčiau tuo domėtis. Galėčiau paklausti. Galėčiau sekti informaciją. Bet ar sugebėčiau su tuo susitaikyti?

Neturiu pakankamai galių kištis į kalinių gyvenimus. Negaliu perrašyti jų gyvenimo istorijų, tačiau galiu sušvelninti kančias. Padėti atprasti nuo priklausomybių. Jas išklaudyti.

Mano pareiga kalinių nesmerkti, bet jais rūpintis, padėti žmonėms, nesvarbu, kas jie tokie ir ką padarė. Tai mano gyvenimo tikslas.

Visi išsiskirstė, ir aš likau viena spoksoti į suterštas sienas ir kruvinus pėdsakus. Klaustrofobiškas kameros niūrumas.

— Ar viskas gerai, gydytoja? — pasiteiravo Bekė.

— Taip, draugužė, — atsidasau.

Nusekiau jai iš paskos laiptais žemyn ir apsišarvavau stiprybe. Jos reikėjo ne vien kaliniams, kad išgyventų kalėjime. Jeigu viską, ką matau, imčiau į širdį, emociškai palūžčiau.

Turėjau dirbti — kiti žmonės laukė mano pagalbos.

PIRMA DALIS

Pradžių pradžia

2004—2009

1 skyrius

Jos Didenybės Bronzfildo kalėjimas

2019

— Palaukit, gydytoja! — pastebėjau Garį, kalėjimo darbuotoją, bėgantį manęs link.

Daugelyje vartų instaliuota signalizacija, ir personalas turi apie trisdešimt sekundžių juos užrakinti prieš sukaukiant sirenoms. Grotas prilaikiau ranka. Jis įslinko pačiu laiku.

Užtrenkiau sunkias varčias, pasigirdęs aidas nuskambėjo mūsų ausyse. Užrakinau spyną vienu iš penkių raktų, prisegtų prie mano juodo odinio diržo, kurį juosėjau tik kalėjime. Intuityviai žinojau, kurio rakto man reikėjo; begalę kartų užrakinau ir atrakinau tuos vartus.

Mes buvome centriniame Jos Didenybės Bronzfildo kalėjimo atrijuje. Didžiausiame moterų kalėjime Europoje. Namuose septyniolikai iš dvidešimties pavojingiausių moterų Jungtinėje Karalystėje. Su įkalintomis žinomomis žudikėmis. Serijine žudike Džoana Denehi, Bekės Vots žudike Šona Hor, Merida Filpot, kuri padėjo sukelti gaisrą, pražudžiusį šešis jos vaikus. Be to, žinoma, ten nebe pirmą kartą kalėjo ir Rozmari Vest, kurią Bronzfilde vadino „nuolatine gyventoja“.

Atrijaus stogą gaubė langai; dienos šviesa, šviesi ir graži, 60 pėdų virš galvos. Patalpos viduryje į šviesą stiebėsi penki dirbtiniai medžiai. Net ir plastikiniai medžiai stengėsi iš čia

pabėgti. Čia šviesu ir gaivu, palyginti su mažytėmis kameros-
mis, kuriose kalinės praleisdavo daug laiko.

— Atrodai įdeges! — pasakiau.

Garis plačiai nusišypsojo, prisiminęs savo laisvą savaitę.

— Septynios dienos ir šešios naktys Ispanijoje. Viskas
įskaičiuota, žmonai labai patiko. Nenorėjau sugrįžti!

Vis dėlto žinojau, jog tai nebuvo visiška tiesa. Pamainos
gali būti ilgos ir varginančios tiek fiziškai, tiek emociškai. Ta-
čiau dėl neaiškos priežasties vis norėjome sugrįžti į darbą. Ir
ne vien dėl to, kad jis buvo gerai apmokamas.

Jis giliai įsišaknija. Drama, draugystė, pakilimai ir nuos-
mukiai. Sąžiningai pasakius, penktadienio vakarą esu labiau
linkusi dirbti Priėmimo skyriuje — priimti naujas kalines po
teismo sprendimo, įvairius žmones, skirtingo išsilavinimo,
skirtingų kultūrų, — negu eiti kur nors į visuomenę.

Deja, daugiau nebemoku lengvai šnekučiuotis.

Per metų metus prisiklausiau visokių istorijų, plepalai
ima nebedominti. Sunku kalbėti apie nereikšmingus daly-
kus. Pamanysite, kad man reikia atokvėpio, atsipalaidavimo
nuo rimties, bet aš manau kitaip. Kiekvieną dieną atsiduriu
svarbaus įvykio centre. Laikau garbe, privilegija, kad žmonės,
dažnai iš visiškai kitokio pasaulio negu manasis, nusprendžia
pasitikėti manimi ir artimai bendrauti.

Nežinau, ar čia buvo kaltas Gario atotrūkis nuo kalėjimo,
bet jis buvo nusiteikęs filosofškai. Kai ėjome kitų vartų
link, vedančių į Sveikatos priežiūros skyrių, sulig kiekvienu
žingsniu žvangant mūsų raktams, jis pasisuko į mane ir pa-
sakė:

— Gydytoja, žinote, apie ką aš galvoju?

— Nagi, nagi! — paerzinau.

Garis trumpai šyptelėjo ir tada staiga surimtėjo.

— Maščiau apie gyvenimą. Apie šią vietą, ir kodėl žmonės čia baigia savo dienas.

Mane suintrigavo.

— Tęsk.

Garis jau keturiolika metų dirbo Jos Didenybės Bronz-fildo kalėjime ir buvo vienas iš gerųjų vyrų. Jam patiko gilintis į sudėtingus kalinių emocinius reikalus; Garis norėjo, kad jos pasitaisyti.

Vyras susiraukė, akimirka susimąstė.

— Manau, daugelis kalinių išgyveno kino filmo „Atsargiai! Durys užsidaro“ akimirka, — svarstė jis. — Žinai, tą akimirka, kai gyvenimas gali iš tikrųjų pasisukti dviem skirtingomis kryptimis.

Pasitraukiau, kol jis atidarė dar vienas grotas. Garis, kaip ir aš, pirštais susirado tinkamą raktą net nepažvelgęs.

Įėjome į medicinos kompleksą, į koridorių, kuriame buvo daugybė kabinetų durų. Pamojavau Soheilai, farmacininkei.

— Taip gali atsitikti bet kam, ar ne? — tęsė jis. — Akimirka, atsitiktinė akimirka, kai tavo gyvenimas kybo ant plauko. Lyg... — Garis stengėsi sugalvoti pavyzdį. — Gurkšnoji gėrimą bare, prasideda muštynės, tu kažkam trenki, tas žmogus nukrinta ir susitrenkia galvą. Miršta. Tada atsiduri už grotų už netyčinę žmogžudystę.

— Tavo gyvenimas gali pasikeisti per sekundę. Suprantat, ką turiu galvoje, gydytoja?

Žinoma, kad supratau. Juk dėl tokios akimirkos būtent čia ir atsidūriau.

Kai įžengiau pro klinikos, kur dirbau bendrosios praktikos gydytoja, duris, į veidą plūstelėjo maloni patalpos šiluma.

Mane pasitiko Kirstės iš registratūros šypsena.

— Sveika, Amanda!

Nė nenumaniau, kaip ji sugebėjo ankstų rytą būti tokia linksma.

Kaip įprasta, mane baugino mintis, kiek pacientų reikės šiandien apžiūrėti. Vis dėlto man patiko dirbti gydytoja — nesvarbu, kaip šis darbas mane išsekindavo.

Dantimis nusimoviau pirštines, pasiėmiau šūsnį laiškų ir dokumentų, man paruoštų Kirstės. Tiek daug kanceliarinio darbo.

— Kokia šiandienos dienetvarkė? — pasidomėjau.

— Užpildyta. Sausainių? — Kirstė pamojavo man prieš nosį sausainių pakeliu.

Papurčiau galvą.

— Nepamiršk susitikimo per pietus.

— Viskas suplanuota, — atsakė ji, baksnodama sausainių į kalendorių savo kompiuterio ekrane.

Man susuko pilvą pagalvojus apie susitikimą ir pokyčius, galinčius paveikti mano malonų darbą.

Greičiau nei po mėnesio — 2004 metų balandžio 1-ąją — bendrosios praktikos gydytojams bus pristatyta nauja sutartis su visiškai pasikeitusia užmokesčio tvarka už bendrąją praktiką. Sumažės bazinė alga, bet gali padidėti premijos, jeigu pacientams užduosiu tam tikrus klausimus ir konsultacijos metu atliksiu apžiūrą.

Mano manymu, taip tikėtasi priversti bendrosios praktikos gydytojus dirbti geriau, tačiau žinojau, kad man prireiks daug pastangų — toks informacijos rinkimas, kai greičiausiai pacientas bus labai nusiminęs arba jam neseniai diagnozuotas vėžys, gali atrodyti neprideramas.

Po dvidešimties darbo metų pacientai mane per daug gerai pažinojo. Jie supras, kodėl užduodu klausimus, o aš žinojau, kad negalėsiu taip elgtis tik dėl pinigų.

Svarsčiau, kaip visas pasikeitė per du dešimtmečius, kai savo gydytojos praktiką pradėjau nuo nestipraus įdrėskimo sutvarkymo. Darbavausi visiškai netoli Londono, todėl sugebėjau gydyti apie keturis tūkstančius pacientų.

Prisitaikiau prie kintančio laiko, su pokyčiais sveikatos priežiūros sistemoje ir priėmimo kabinete, bet šis projektas kėlė grėsmę mano vidiniams įsitikinimams ir principams, susijusiems su pacientų priežiūra. Labai jaudinausi, kad nesugebėsiu pakeisti savo konsultavimo stiliaus ir rinkti informaciją, kurios reikėjo premijoms gauti. Kankino baisi nuojauta, kad mano kolegos reikalaus šitaip elgtis.

Pirmą valandą po pietų įkvėpiau sau ryžto, kas manęs laukė, pasiėmiau užrašų knygutę ir rašiklį ir nužingsniavau koridoriais į susitikimų kabinetą.

Pakeliui mačiau gražius gamtovaizdžių, jūrvaizdžių ir gėlių paveikslus. Daug metų sunkiai dirbau, kad pagyvinčiau sterilią naujo pastato atmosferą, sukurčiau malonią aplinką, kur pacientai galėtų atsipalaiduoti. Tokios smulkmenos man labai rūpėjo.

Atėjau pirmoji.

Atsisėdau ir laukiau bendrosios praktikos gydytojų vadybininko bei dviejų kolegų, kurie dabar buvo klinikos ben-

draturčiai. Taip pat ir puikūs gydytojai, jauni ir ambicingi, o kadangi aš, tiesą sakant, niekada nemokėjau elgtis su pinigais ir verslauti klinikoje, labai džiaugiausi leisdama jiems tuo rūpintis.

Durys prasivėrė. Rohitas, vienas iš mano kolegų, įžengė trindamasis rankas. Kiti du ėjo jam iš paskos. Visi atsisėdo.

Jaučiau įtampą. Sėdėjau ten sukryžiuavusi kojas, manyje augo nerimas. Krūtinėje daužėsi širdis ir pasidarė bloga.

Rohitas pažvelgė tiesiai į mane.

— Taigi, Amanda, ką manai apie pokyčius? — pasiteiravo jis.

Mes abu buvome stiprios asmenybės ir ne visada tos pačios nuomonės.

Pasilenkiau į priekį, sukryžiuavusi rankas ant stalo. Ties nugara įsitempė marškiniai, o tai mane dar labiau sukaustė.

Rohitas atsilošė, šyptelėjęs įtemptomis lūpomis.

— Na... — pradėjau kalbėti ir nesustojau, kol neišsakiau savo nepasitenkinimo naująja sistema. Su jais kalbėjau atvirai ir sąžiningai apie tai, ką buvau pasirengusi daryti ir, dar svarbiau, ko nebuvau pasirengusi.

Jie žiūrėjo vienas į kitą įkypai.

Akimirką visi tylėjome.

Rohitas sukosėjo.

— Na, jeigu tavo darbas neatitiks mūsų finansinių lūkesčių, mes tavimi nusivilsime, — iškošė šaltu balsu.

Man užgniaučė kvapą.

Manimi nusivils? Aš buvau klinikos įkūrėja!

Įsiutau. Jaučiausi neįvertinta. Bet labiausiai — įžeista.

Manimi nusivils? Privers jaustis nieko verta, tikėsis, kad

kęsiu jų išįeidimą arba tiksliai laikysiuos reikalavimų užkalti daugiau pinigų...

Negalėjau dirbti tokiomis sąlygomis. Taip *nedirbčiau*.

Tai buvo mano „Atsargiai! Durys užsidaro“ akimirka. Sulig akių užmerkimu mano gyvenimas pasisuko netikėta linkme.

— Tada aš išeinu, — pasakiau.

Visi spoksojo į mane nustebę, kai lėtai pakilau nuo kėdės ir išėjau pro duris.

Tikriausiai buvau išbalusi kaip drobė, nes Kirstė iš registratūros pasidomėjo, ar gerai jaučiuosi.

— Ne, aš išeinu iš darbo, — balsą užgniaužė ašaros.

Girdėjau, kaip ji aiktelėjo, tačiau kažkokie jos žodžiai manęs jau nepasiekė, kai išėjau pro paradines duris į šaltį. Šaltukas užspaudė plaučius, tad pasidarė dar sunkiau kvėpuoti.

Ką dabar darysiu? Man keturiasdešimt devyneri, o aš atsisakiau savo karjeros, atlyginimo, atsisakiau *visko*.

Apsisukau ir pažvelgiau į kliniką, kurią prieš daugelį metų sukūriau iš nieko. Mačiau gražią rododendrų gyvatvorę, pačios sodintą, kad įstaiga atrodytų malonesnė, patrauklesnė. Mano vyras Deividas sukūrė man šią nuosavybę. Galvojau apie tūkstančius pacientų, tapusių kaip ir draugais. Mačiau, kaip užauga jų vaikai, išklausydavau jų rūpesčius, stebėjau didelius jų gyvenimų pokyčius. Laikiau už rankos vyresnius pacientus, kuriems plyšo širdis iš vienatvės. Buvau ne tik gydytoja: kartais jaučiausi kaip patarėja, socialinė darbuotoja, pastorė, draugė, viskas viename. Man labai patiko dirbti gydytoja nedideliame miestelyje, bėgant metams pažinau ir pamilau tiek daug žmonių, kuriais rūpinausi, kad net

pradėjau juokauti, jog galėčiau apie kiekvieną parašyti knygą. Be šeimos, klinika man buvo pats svarbiausias dalykas gyvenime.

Ir per vieną akies mirksnį viskas nutrūko.

Negalėjau užmigti.

Ištisas valandas spoksojau į vieną tašką lubose. Deividas laikė man už rankos, kol ten gulėjau, svarstydamas apie savo sprendimą. Mano vyras, mano sūnūs Robas ir Čarlis — jie man buvo visas pasaulis. Poelgis, mums sukeliantis finansinių problemų, nebuvo pats geriausias dalykas.

Deividas įtikino, kad viskas bus gerai. Laimei, jis turėjo gerą darbą, todėl galės mumis pasirūpinti. Tiesą sakant, jau nuo mažų dienų nebuvo įpratęs, kad manimi kas nors rūpintųsi. Man patiko dirbti, turėjau tikslą ir nenorėjau to atsisakyti. Man taip pat patiko padėti žmonėms, todėl ir tapau gydytoja. Vėl pradėjau galvoti apie savo pacientus. Jaučiau didžiulę kaltę, kad juos palikau.

Kaltė, baimė, liūdesys, pyktis — emocijų kratynys sukosi ir plakėsi mano galvoje, vis garsėjo ir darėsi įkyresnis nakties tyloje, kol galiausiai nebeiškenčiau.

Nusiklojau antklodę, pirštų galais perėjau per kambarį ir apsvilkau storos vilnos suknelę, kuri kabėjo ant kabliuko du-ryse. Nuo šalto audinio, prisisunkusio žemiško oro, nugara perbėgo šiurpuliukai.

Deividas sukrutėjo:

— Ar gerai jautiesi?

— Viskas gerai, miegok.

Nulipusi laiptais žemyn, pasišildžiau puodelį pieno. At-

sisėdau prie didelio medinio stalo ir spoksojau pro virtuvės langą į naktį. Juoda begalybė pasirodė tokia pat tamsi kaip ir mano ateitis.

Su kolegomis nebuvo oficialiai susitarusi dėl pranešimo apie išėjimo iš darbo termino. Tiesiog sutarėme, kad paliksiu kliniką per tris savaites.

Palikti savo kliniką — šie žodžiai vėl sukėlė pyktį. Nemačiau, jog tai teisinga! Bendrosios praktikos gydytojai neturėtų gauti premijų už savo darbą!

Piktai gurkštelėjau pieno iš puodelio.

Mano kolegės žinojo, kad susitikimas su pacientais trunka iki dešimties minučių ir kad tuo metu sprendžiu tik vieną sveikatos problemą. Tačiau dažnai pacientams tekdavo laukti ištisas savaites, kad susitiktų su manimi, ir jeigu juos kankindavo daugiau nei viena problema, man neleisdavo širdis tartis su jais dėl kito vizito, liepti laukti dar tris savaites, kad papasakotų likusias savo bėdas. O svarbiausia, vienas negalavimas galėjo būti susijęs su kitu, todėl buvo svarbu išgirsti visą istoriją.

Buvau pasipiktinusi kaip niekada anksčiau.

Vėl įsistebeilijau į virtuvės langą. Bet šį kartą mačiau ne tamsą, o savo pačios atvaizdą.

Mano plaukai, nors ir trumpi, buvo absurdiškai ir bauginamai susišiaušę. Stengiausi kaip įmanydama juos sulyginti ranka ir nubraukiau nuo akių kirpčiukus.

Buvau visiškai išsekusi, tačiau žinojau, kad negalėsiu užmigti, kol viską laikysiu širdyje.

Nužingsniavau į darbo kambarį.

Nereikėjo degti šviesos, mėnulis tvieskė pro didelį pakeliamąjį langą ir apšvietė užgriozdintą kambarį.

Lentynos, apkrautos krūva medicinos žurnalų, buvo sulinkusios nuo svorio ir priminė hamaką. Stalas, nuo kurio atsivėrė vaizdas į sodą, atrodė ne ką geriau. Iš abiejų kompiuterio pusių riogsojo kalnai dokumentų. Gyvenimo svoris, kalnų kalnai dokumentų, o aš viską prarandu.

Prie klaviatūros stovėjo mano sūnų nuotrauka sidabrinuose rėmuose. Joje jie vilkėjo mokyklos uniformas. Sūnūs išdidžiai šypsojosi. Ar jie didžiavosi manimi?

Dvidešimt metų. Dvidešimt metų rūpinausi žmonėmis, ir dabar viskas baigta.

Paleidau kompiuterį ir pasilenkusi įjungiau elektrinį šildytuvą prie kojų. Jis barškėjo ir užė, tie garsai keistai mane ramino.

Pradėjau rašyti. Atvėriau savo širdį pusę keturių ryto, išliejau visas emocijas tuščiam lapui.

Tai buvo viskas, ką norėjau pasakyti anksčiau per susirinkimą, visi argumentai, nukreipti prieš naująją sutartį ir jų naująją politiką. Tiksliai paaiškinau, kaip buvau priversta išeiti iš darbo, kurį mylėjau.

Rašiau maždaug valandą ir tada susmukau pūstoje odinėje sukamoje kėdėje, stipriai atsidusau iš palengvėjimo.

Kadangi išliejau viską, kas buvo susikaupę manyje, turėjau paspausti mygtuką „Išsaugoti“, vėl palįsti po antklode ir prisiglausti prie Deivido.

Užuot tai dariusi, paspaudžiau mygtuką „Siųsti“.